

Llawlyfr enwebeion
ar gyfer Addysg Gychwynnol Athrawon
ar gyfer arolygiadau o fis Medi 2022

Diben Estyn yw arolygu ansawdd a safonau mewn addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Mae Estyn yn gyfrifol am arolygu:

- ⬆ ysgolion a lleoliadau meithrin a gynhelir gan, neu sy'n cael arian gan awdurdodau lleol
- ⬆ ysgolion cynradd
- ⬆ ysgolion uwchradd
- ⬆ ysgolion pob oed
- ⬆ ysgolion arbennig
- ⬆ unedau cyfeirio disgyblion
- ⬆ ysgolion annibynnol
- ⬆ addysg bellach
- ⬆ colegau arbenigol annibynnol
- ⬆ dysgu oedolion yn y gymuned
- ⬆ gwasanaethau addysg awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl ifanc
- ⬆ addysg a hyfforddiant athrawon
- ⬆ Cymraeg i oedolion
- ⬆ dysgu yn y gwaith
- ⬆ dysgu yn y sector cyfiawnder

Mae Estyn hefyd:

- ⬆ yn adrodd i Senedd Cymru ac yn rhoi cyngor ar ansawdd a safonau mewn addysg a hyfforddiant yng Nghymru i Lywodraeth Cymru ac eraill
- ⬆ yn cyhoeddi achosion o arfer dda yn seiliedig ar dystiolaeth arolygu

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau

Estyn

Llys Angor

Heol Keen

Caerdydd

CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.llyw.cymru

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan: www.estyn.llyw.cymru

© Hawlfraint y Goron 2022: Gellir aildddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Cynnwys	Tudalen
---------	---------

Cyflwyniad	1
Rhan 1: Rolau a chyfrifoldebau	2
Rhan 2: Yn ystod yr arolygiad	5
Adran A: Rôl a chyfrifoldebau	5
Adran B: Gweithgareddau arolygu	5
Adran C: Cwestiynau cyffredin	9
Rhan 3: Ar ôl yr arolygiad	12
Atodiad 1: Taith trwy wythnos yr arolygiad	13

Cyflwyniad

Mae'r llawlyfr hwn ar gyfer enwebeion a fydd yn gweithredu fel cynrychiolydd y bartneriaeth ar y tîm arolygu yn ystod yr arolygiad o'u partneriaeth¹. Ei nod yw rhoi arweiniad i benaethiaid ac uwch reolwyr a fydd yn eu galluogi i ddeall ac ymgymryd â rôl yr enwebai yn effeithiol.

Mae'r llawlyfr mewn tair rhan.

- Rhan 1: Cyn yr arolygiad
- Rhan 2: Yn ystod yr arolygiad
- Rhan 3: Ar ôl yr arolygiad

Bydd yn ddefnyddiol i chi gael copi o ddogfennau 'Beth rydym yn ei arolygu' a 'Sut rydym yn arolygu' 2022 Estyn i gyfeirio atynt wrth i chi fynd trwy'r llawlyfr enwebeion. Mae'r dogfennau hyn ar gael ar ein gwefan. Mae'n bwysig iawn i chi fod yn gyfarwydd â nhw cyn yr arolygiad.

Er mwyn gweithredu fel enwebai ar arolygiad, rhaid eich bod wedi darllen y llawlyfr enwebeion, ac wedi cwblhau'r datganiad yn y ffurflen cyswllt cychwynnol (FfCC) yn yr ystafell arolygu rithwir (YAR).

Bydd y cydlynnydd arolygu (CydAr) yn gwirio i weld bod y datganiad wedi cael ei gwblhau cyn dechrau'r arolygiad.

Rhan 1: Rôl a chyfrifoldebau

Bydd yr adran hon yn esbonio eich rôl a'ch cyfrifoldebau fel enwebai'r bartneriaeth.

Dylai'r adran hon eich galluogi chi i:

- gael dealltwriaeth dda o'r rôl
- deall y protocol sy'n arwain eich gwaith fel enwebai
- gwybod cyfrifoldebau'r enwebai cyn yr arolygiad

Cefndir

Trwy wahodd partneriaethau i ddewis enwebai ar gyfer yr arolygiad i gydweithio'n agos â'r tîm arolygu, ein nod yw cynnwys partneriaethau yn weithredol yn y broses arolygu. Mae presenoldeb enwebai yn helpu i gryfhau'r bartneriaeth rhwng y tîm arolygu a'r bartneriaeth. Bydd hefyd yn rhoi cipolwg gwell i bartneriaethau ar y broses arolygu ac yn darparu cyfleoedd gwerthfawr ar gyfer dysgu proffesiynol. Fodd bynnag, nid yw'n ofyniad i'r bartneriaeth gynnig enwebai.

Rydym yn gwahodd ysgolion i ddewis enwebai a fydd:

- yn sicrhau bod arolygwyr yn cael eu hysbysu'n llawn am gyd-destun gwaith y bartneriaeth
- yn cyfrannu at gyfarfodydd y tîm arolygu
- yn clywed canfyddiadau sy'n dod i'r amlwg gan y tîm

Yr enwebai

Fel enwebai, dylech fod yn aelod o staff sy'n ddigon uchel i weithredu fel unigolyn cyswllt rhwng y bartneriaeth a'r tîm arolygu. Mae arolygwyr yn gwerthfawrogi rôl a chyfraniad yr enwebai'n fawr, gan fod yr enwebai'n cyfrannu'n sylweddol at sicrhau bod yr arolygiad yn cael ei gynnal yn ddidrafferth.

Os yw'r bartneriaeth yn penderfynu peidio â derbyn y cynnig i gael enwebai:

- ni ddylai hyn fod yn niweidiol i'r arolygiad; ni fydd y ffaith nad oes gan bartneriaeth enwebai yn cael unrhyw effaith ar y gwerthusiadau sy'n cael eu gwneud gan y tîm arolygu
- bydd angen o hyd i'r arolygydd cofnodol (ACof) sefydlu hinsawdd lle mae'r bartneriaeth yn gwerthfawrogi'r arolygiad. Dylai'r Arolygydd Cofnodol bob amser weithio i gynnal perthynas waith dda gyda'r uwch staff.

Enwebai effeithiol

Mae rôl yr enwebai yn feichus. Mae'n gofyn i chi arfer y gwrthrychedd sy'n hanfodol i broses arolygu allanol. Nid bod yn eiriolwr neu'n amddiffynnwr y bartneriaeth yw eich rôl, ond bwriad y rôl yw hwyluso'r broses arolygu, er enghraifft trwy sicrhau y gall y tîm weld yr holl dystiolaeth a'r wybodaeth sydd eu hangen arno i lunio gwerthusiad dilys a dibynadwy ar waith y bartneriaeth. **Bydd gofyn i chi hefyd barchu cyfrinachedd llym holl drafodaethau'r arolygiad.**

Cyn yr arolygiad, dylech chi:

- ymgyfarwyddo â'r ddwy ddogfen 'Beth rydym yn ei arolygu' a 'Sut rydym yn arolygu'
- ymgyfarwyddo ag arweiniad Estyn ar rôl yr enwebai
- gwneud trefniadau gweinyddol priodol ar gyfer yr arolygiad
- sicrhau bod y dystiolaeth sy'n ofynnol ar gyfer yr arolygiad ar gael i'r tîm arolygu

A chithau'n uwch arweinydd yn y bartneriaeth, dylech chwarae rhan sylweddol ym mhrosesau hunanwerthuso a gwella'r bartneriaeth a meddu ar wybodaeth ymarferol dda am gryfderau'r bartneriaeth a'i blaenoriaethau gwella. Ni fydd y tîm arolygu yn disgwyl i chi wybod yr ateb i bob cwestiwn unigol am yr ysgol ar unwaith, ond byddant yn disgwyl i chi wybod at bwy neu i ble i droi i gael y dystiolaeth berthnasol.

Casglu tystiolaeth

Bydd bron eich holl gyswllt cyn yr arolygiad gyda'r CydAr. Bydd y CydAr yn ffonio'r bartneriaeth tua phythefnos cyn yr arolygiad i roi gwybod dyddiad yr arolygiad. Yn ystod yr alwad ffôn hon, bydd y CydAr yn rhoi manylion i'r bartneriaeth am y tîm arolygu ac yn trafod y trefniadau manwl ar gyfer yr arolygiad.

Pan fyddwch wedi cael gwybod y bydd arolygiad yn cael ei gynnal, gofynnir i chi ddarparu'r pum darn canlynol o wybodaeth ar gyfer yr arolygydd cofnodol:

- copi o gynllun gwella neu gynllun datblygu diweddaraf eich partneriaeth
- amserlen lawn ar gyfer yr holl sesiynau a addysgir yn ystod wythnos yr arolygiad
- cynllun wedi'i labelu o ystafelloedd neu ardaloedd addysgu'r brifysgol, a manylion am y sesiynau a addysgir a gynhelir yn yr ysgol
- rhestr o aelodau staff, yn cynnwys eu rolau a'u cyfrifoldebau
- copi o unrhyw wybodaeth ddiweddar am y SAU(au) yn y bartneriaeth sydd ar gael gan yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch (QAA) a Chyngor y Gweithlu Addysg (CGA)
- rhestr o holl ysgolion y bartneriaeth

Dylid llwytho'r wybodaeth hon i'r YAR erbyn yr amser a nodwyd gan y CydAr. Bydd y CydAr yn esbonio wrthyach sut mae system yr YAR yn gweithio.

Bydd y CydAr yn ffonio'r pennaeth addysg gychwynnol athrawon yn fuan ar ôl i'r bartneriaeth gael gwybod am ei harolygiad. Bydd yr ACof yn cael trafodaeth gyda'r pennaeth AGA am unrhyw dystiolaeth arall y mae'r ACof yn gofyn iddi fod ar gael i'r tîm pan fyddant yn cyrraedd.

Rhan 2: Yn ystod yr arolygiad

Adran A: Rolau a chyfrifoldebau

Yn ystod yr arolygiad, dylech wneud y canlynol:

- cysylltu â'r ACof ynglŷn â threfniadau gweinyddol
- ymateb i geisiadau'r tîm am wybodaeth ychwanegol
- cynorthwyo i ddatrys unrhyw broblemau sy'n codi
- cyfrannu at drafodaethau mewn cyfarfodydd tîm am gryfderau'r ysgol a'i meysydd i'w gwella

Nid bod yn eiriolwr y bartneriaeth yw eich rôl, ond, lle y bo'n briodol, gallwch awgrymu tystiolaeth bellach i arolygwyr ei hystyried, a allai fod yn berthnasol i'r arolygiad.

Fel enwebai, dylech gynnig cyfrwng cyfathrebu rhwng y bartneriaeth a'r tîm arolygu. Os bydd gan staff unrhyw bryderon, er enghraifft am y ffordd mae'r arolygiad yn cael ei gynnal, dylent eu codi gyda chi a dylech drosglwyddo'r pryderon hyn i'r arolygydd cofnodol. Os ydych yn teimlo na allwch drafod y mater gyda'r arolygydd cofnodol am unrhyw reswm, dylech gysylltu ag Estyn a gofyn am gael siarad â'r cyfarwyddwr cynorthwyol perthnasol ar gyfer eich sector.

Fel yr enwebai, efallai byddai'n werthchweil rhannu dogfennau Estyn 'Sut rydym yn arolygu' a 'Beth rydym yn ei arolygu' gydag aelodau staff eraill. Gallai hyn roi mewnwelediad defnyddiol i staff i'r broses arolygu.

Adran B: Gweithgareddau arolygu

Bydd yr adran hon yn eich galluogi i gael dealltwriaeth well o'r canlynol:

- yr hyn y bydd y tîm yn ei wneud yn ystod yr arolygiad
- eich rôl mewn cyfarfodydd tîm

Bydd maint y tîm a hyd yr arolygiad yn dibynnu ar faint y ddarpariaeth. Mae **Atodiad 1** yn disgrifio'r modd y gall arolygwyr ddefnyddio eu hamser yn ystod yr arolygiad. Bydd yn ddefnyddiol rhannu'r wybodaeth hon gyda staff a llywodraethwyr cyn yr arolygiad.

Bydd bore dydd Llun fel arfer yn cael ei ddefnyddio ar gyfer teithio. Fel arfer, bydd y tîm arolygu'n cyrraedd y bartneriaeth tua 12 o'r gloch (bydd yr arolygydd cofnodol yn trefnu'r union amser gyda'r pennaeth AGA cyn yr arolygiad).

Y gweithgaredd cyntaf fydd y cyfarfod tîm cyn-arolygiad. Gallai'r arolygydd cofnodol benderfynu cynnwys rhai o'r canlynol, neu bob un ohonynt, ar yr agenda:

- Croeso a chyflwyniadau
- Trefniadau ymarferol, materion iechyd a diogelwch a threfniadau diogelu
- Lle bo'n briodol, materion/gweithgareddau penodol yn ystod yr wythnos a fydd yn effeithio ar y rhaglen arolygu

- Cyfrifoldebau tîm – dyrannu Meysydd Arolygu ac ysgrifennu adrannau o'r adroddiad
- Nodweddion allweddol yr ymatebion i'r holiaduron
- Trefniadau ar gyfer cyfarfodydd â disgyblion, rhieni, staff a llywodraethwyr
- Trefniadau ar gyfer wythnos yr arolygiad
- Cofnodi tystiolaeth, gan gynnwys defnyddio'r ffurflenni mewnbwn tîm a threfniadau ar gyfer coladu canfyddiadau'r tîm
- Trefniadau ar gyfer adborth dros dro
- Cyflwyniad cyd-destunol gan y bartneriaeth

Bydd y cyfarfod hwn yn rhoi cyfle cynnar i'r bartneriaeth dynnu sylw'r tîm at unrhyw faterion yn gysylltiedig â chyd-destun hefyd, er enghraifft effaith y pandemig ar y bartneriaeth.

Mae **cyfarfodydd tîm dyddiol** yn rhan bwysig iawn o'r broses arolygu. Fel enwebai, dylech fynychu pob cyfarfod tîm gan gynnwys y cyfarfod tîm cyn-arolygiad.

Mae'r cyflwyniad cyd-destunol yn gyfle i'r bartneriaeth roi trosolwg o waith y bartneriaeth. Bydd y canlynol yn rhan bwysig o'r drafodaeth:

- prosesau'r bartneriaeth ar gyfer dewis ei blaenoriaethau gwella
- sut mae'r bartneriaeth yn monitro a gwerthuso'i chynnydd tuag at ei thargedau gwella
- yr effaith y mae gwaith gwella'r bartneriaeth yn ei chael ar ddeilliannau myfyrwyr

Bydd y cyfarfodydd tîm yn y prynhawn ar weddill diwrnodau'r arolygiad yn canolbwyntio ar ystyried y cryfderau a'r meysydd i'w gwella sy'n dod i'r amlwg o dan bob un o'r meysydd arolygu.

Mae enwebai da wedi'i baratoi'n dda, wedi'i frifio'n dda ac yn cyfrannu'n gadarnhaol at drafodaethau tîm. Gellid gofyn am eich cyngor ynghylch o ble gall y tîm gael tystiolaeth benodol neu pwy yw'r person gorau y gall arolygwyr drafod agwedd benodol ar waith y bartneriaeth gydag ef/hi.

Peidiwch â bod ofn gofyn am eglurhad os oes unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall. Chi yw'r unigolyn sy'n fwyaf tebygol o gael ei ofyn i esbonio canfyddiadau'r arolygiad i'r staff eraill a helpu'r bartneriaeth i symud ymlaen ar ôl yr arolygiad, felly mae'n bwysig eich bod yn gwybod pam mae arolygwyr wedi llunio eu gwerthusiadau.

Darllenwch yr enghreifftiau canlynol o dri enwebai gwahanol iawn, a'u rôl mewn cyfarfodydd tîm.

Enghraifft A

Cyd-destun: y cyfarfod tîm cychwynnol cyntaf yn y prynhawn.

Yn ystod y cyfarfod tîm, llwyddais i wneud nodiadau am bethau roeddwn i'n dymuno i'r tîm fod yn ymwybodol ohonynt, a gwybodaeth ychwanegol a allai fod yn ddefnyddiol iddyn nhw, yn fy marn i. Roedd hyn yn fuddiol iawn. Roeddwn i'n teimlo'n hyderus i gyfrannu at y trafodaethau, ac yn gallu defnyddio fy ngwybodaeth am y bartneriaeth i roi cyd-destun defnyddiol i'r tîm. Er na heriais i unrhyw beth a

ddywedodd y tîm, dywedais wrth y tîm ble y gellid dod o hyd i fwy o wybodaeth. Er enghraifft, soniodd yr ACof nad oedd yn ymddangos bod y bartneriaeth yn ymwneud â gwaith i fynd i'r afael â blaenoriaethau cenedlaethol. Llwyddais i gyfeirio'r arolygwyr at brosiect ymchwil yr oedd y bartneriaeth wedi'i harwain.

Mae'r enwebai yn enghraifft A wedi paratoi'n dda ac yn gwybod ble y gellir dod o hyd i dystiolaeth. Mae'n ymgysylltu'n gadarnhaol â'r broses arolygu.

Enghraifft B

Cyd-destun: y cyfarfod tîm ar ddiwedd diwrnod cyntaf llawn yr arolygiad.

Roedd un o'r arolygwyr tîm wedi cyfarfod â grŵp o fyfyrwyr yn ystod y dydd ac wedi adrodd yn ôl i'r tîm. Dywedodd yr arolygydd tîm fod y myfyrwyr wedi dweud wrthi fod neb wedi esbonio wrthynt sut i ddefnyddio'r Safonau Proffesiynol. Dywedodd yr ACof y dylai'r tîm chwilio am dystiolaeth bellach am hyn i nodi a oedd yn faes i'w wella. Ni ddywedais unrhyw beth, ond roeddwn i'n teimlo'n flin y gallai un grŵp bach o fyfyrwyr gael effaith mor negyddol. Dylwn i fod wedi gofyn a oedd unrhyw un wedi gweld unrhyw dystiolaeth o hyn ym mhorthffolios proffesiynol y myfyrwyr, ond doedd neb wedi gweld hyn. Byddai'n dda pe bawn i wedi dweud mwy wrth y tîm am y gwaith llwyddiannus rydym ni'n ei wneud yn annog arfer fyfyrion yn erbyn y safonau.

Mae'r enwebai yn enghraifft B yn rhy oddefgar o lawer. Mae gan yr enwebai hwn dystiolaeth a gwybodaeth ychwanegol, ond mae'n anghyfforddus yn tynnu sylw'r tîm at hyn, ac yn meddwl y gallai hyn ymddangos yn 'rhy ymwithgar'. Gallai adlewyrchu'n wael ar yr enwebai neu'r bartneriaeth hefyd. Nid yw tawedogrwydd yr enwebai yn fuddiol i'r tîm arolygu.

Enghraifft C

Cyd-destun: yr ail gyfarfod tîm yn y prynhawn. Mae'r tîm yn trafod Maes Arolygu 3 ac yn canolbwyntio ar addysgu a mentora. Dywed yr arolygydd cymheiriaid fod mwyafrif yr addysgu mae hi wedi'i arsylwi hyd yma wedi bod yn aneffeithiol. Mae'r ACof yn gofyn iddi ymhelaethu, ac yn mynd ymlaen i ddweud na wnaeth y tiwtoriaid annog myfyrwyr i holi, ac nad oedd y gwaith yn ddigon heriol. O ganlyniad, diflasodd y myfyrwyr, nid oeddent yn ymgysylltu, a gwnaethant ychydig iawn o gynnydd.

Gofynnais i'r ACof a oedd wedi gwirio gwaith yr arolygydd cymheiriaid, gan ei bod yn hollol anghywir, yn fy marn i. Rwy'n gwybod bod yr arolygydd cymheiriaid wedi bod yn yr adran wyddoniaeth yr wythnos hon. Gofynnais i'r arolygydd cymheiriaid beth oedd ei phrofiad hi o arsylwi addysgu. Rwyf am alw draw yn yr adran wyddoniaeth Dyniaethau bore fory i ddangos fy nghefnogaeth iddyn nhw, a dweud wrthyn nhw mai nonsens yw beirniadaethau'r arolygydd cymheiriaid.

Mae'r ymagwedd amddiffynnol a dadleugar hon yn amhriodol a di-fudd. Mae'r protocol yn ei gwneud yn glir nad rôl eiriolwr nac amddiffynnwr y bartneriaeth mohoni. Os rhannwch chi fanylion am drafodaethau'r tîm gyda staff, byddwch yn torri rheolau cyfrinachedd y tîm.

Byddai wedi bod yn fwy buddiol i'r enwebai ddweud yn y cyfarfod tîm ei fod wedi'i synnu gan ganfyddiadau arolygwyr, ond yn derbyn mai dyma a welwyd. Gallai roi cofnodion y bartneriaeth ei hun i arolygwyr o ran monitro a chraffu ar waith myfyrwyr

dros gyfnod, er enghraifft mewn gwyddoniaeth. Bydd gwrandio ar drafodaeth y tîm yn rhoi dealltwriaeth fuddiol i'r enwebai a'r bartneriaeth ynghylch pam mae'r rhaglen a addysgir yn llai effeithiol na'r hyn y mae arweinwyr y bartneriaeth yn credu ydyw.

Casglu tystiolaeth

Bydd y tîm arolygu yn ymgymryd ag amrywiaeth o weithgareddau i gasglu tystiolaeth yn ystod yr arolygiad, gan gynnwys teithiau dysgu, arsylwadau sesiynau, craffu ar waith myfyrwyr a chyfarfodydd â myfyrwyr, tiwtoriaid, mentoriaid ac arweinwyr y bartneriaeth. Yn ystod y rhan o'r arolygiad yn yr ysgol, bydd arolygwyr yn arsylwi amrywiaeth o fyfyrwyr yn addysgu yn yr ysgol, yn arsylwi'r adborth a ddarperir gan fentoriaid, ac yn cyfweld â myfyrwyr a staff ysgol.

Hefyd, bydd arolygwyr yn bwrw golwg ar amrywiaeth o ddogfennau, er enghraifft cofnodion cyfarfodydd, llawlyfrau a dogfennau polisi. Byddant yn defnyddio'r dogfennau hyn i ddod o hyd i wybodaeth am waith y bartneriaeth a nodi meysydd i'w trafod ymhellach. Ni fyddant, fodd bynnag, yn gwerthuso ansawdd y dogfennau eu hunain.

Nid yw'n ofynnol i bartneriaethau roi adroddiad hunanwerthuso i arolygwyr cyn nac yn ystod yr arolygiad. Fodd bynnag, mae croeso i bartneriaethau ddarparu dogfennau i arolygwyr am eu gwaith gwerthuso a gwella a allai fod yn ddefnyddiol neu'n berthnasol, yn eu barn nhw.

Bydd arolygwyr yn achub ar bob cyfle i **siarad â myfyrwyr**. Byddant yn gofyn i fyfyrwyr ddangos eu gwaith iddynt a'i drafod gyda nhw. Bydd yr arolygydd cofnodol yn trefnu cyfarfodydd yn yr amserlen gyda myfyrwyr, ond bydd arolygwyr hefyd yn siarad â myfyrwyr yn ystod sesiynau ac yn yr ysgol, lle y bo'n briodol.

Wrth **werthuso gwaith myfyrwyr**, bydd arolygwyr yn canolbwyntio ar y cynnydd a wna myfyrwyr dros gyfnod. Byddant yn ystyried pa mor dda mae'r rhaglen yn rhoi cyfleoedd buddiol ac ystyrlon i fyfyrwyr ddatblygu eu gwybodaeth, eu dealltwriaeth a'u medrau. Bydd arolygwyr yn craffu ar gynllunio gwersi a myfyrdodau myfyrwyr yn ogystal â'u tasgau ysgrifenedig a'u haseiniadau. Gallai arolygwyr ofyn i'r bartneriaeth ddarparu enghreifftiau pellach o waith myfyrwyr, os bydd angen, er enghraifft aseiniadau gan garfanau blaenorol.

Wrth **ymweld â sesiynau**, gallai arolygwyr arsylwi rhan o sesiwn neu sesiwn lawn neu gallant ymweld â rhan o sesiwn fel rhan o daith ddysgu. Bydd hyd yr ymweliadau hyn yn amrywio rhwng sectorau – bydd yr Arolygydd Cofnodol yn trafod hyn gyda'r pennaeth AGA cyn yr arolygiad fel bod staff yn gwybod beth i'w ddisgwyl. Lle y caiff sesiwn lawn ei harsylwi, bydd yr arolygydd yn cynnal deialog broffesiynol fer gyda'r tiwtor neu'r mentor sy'n cael ei arsylwi, naill ai ar ddiwedd y sesiwn neu'n ddiweddarach yn ystod yr wythnos. Nid yw arolygwyr yn 'graddio' sesiynau unigol.

Wrth werthuso addysgu, mentora ac asesu, bydd arolygwyr yn canolbwyntio ar **effaith** darpariaeth y bartneriaeth ar gynnydd myfyrwyr a'r deilliannau a gyflawnant. Nid ydym yn 'ffafrio' unrhyw ddull o ran arferion addysgu, mentora ac asesu. Nid oes unrhyw ddulliau y mae arolygwyr yn 'disgwyl' eu gweld mewn sesiynau. Wrth ystyried adborth tiwtoriaid a mentoriaid, bydd arolygwyr yn canolbwyntio ar yr effaith a gaiff ar gynnydd myfyrwyr.

Adran C: Cwestiynau cyffredin

1. A oes rhaid i ni newid ein hamserlenni os yw'r ACof yn gofyn?

Rydym yn awyddus i bartneriaethau fwrw ymlaen yn ôl yr arfer yn ystod arolygiad. Felly, fel arfer, ni ddylai'r ACof ofyn am unrhyw newidiadau i amserlen arferol y bartneriaeth.

Fodd bynnag, yn ystod camau cynllunio'r arolygiad, bydd yr ACof yn trafod gyda chi sut orau i arsylwi agweddau ar y rhaglen.

2. Beth sy'n digwydd os bydd aelod o staff i ffwrdd?

Bydd angen i arolygwyr weld y bartneriaeth yn gweithredu yn ôl yr arfer, sy'n cynnwys y modd y cyflenwir yn ystod absenoldeb staff. Fel arfer, ni fyddai'n briodol gwneud newidiadau i staff ar gyfer arolygiad yn unig.

3. Os ydw i'n meddwl nad yw'r tîm wedi gweld rhywbeth pwysig, beth ddylwn i ei wneud?

Mae'n bwysig iawn eich bod yn tynnu sylw'r tîm at unrhyw dystiolaeth sylweddol. Nid oes rhaid i hyn achosi gwrthdaro, ond dylech sicrhau bod yr ACof yn gwybod am yr arwyddocâd rydych yn ei roi i'r dystiolaeth benodol hon.

4. Os bydd digwyddiad arbennig yn cael ei gynnal yn yr ysgol yn ystod yr arolygiad ar y safle, a ddylwn i roi gwybod i'r arolygydd arweiniol?

Wrth gwrs, a gwnewch yn siwr eich bod yn rhoi gwybod i'r Cydlynnydd Arolygu am hyn pan fydd yn cyhoeddi'r arolygiad. Hefyd, dylech wneud hyn yn amlwg yn yr amserlenni rydych yn eu hanfon at y CydAr neu'r contractwr cyn yr arolygiad. Fodd bynnag, ni all arolygwyr sicrhau y byddant yn gallu mynychu unrhyw ddigwyddiadau arbennig.

5. Os bydd y tîm yn dweud nad ydynt wedi gweld myfyrwyr yn defnyddio unrhyw TGCh mewn dosbarthiadau, alla' i ddweud hyn wrth y staff?

Na. Mae trafodaethau tîm yn gyfrinachol. Fodd bynnag, efallai yr hoffech sicrhau bod y tîm wedi cael unrhyw dystiolaeth sylweddol yn ymwneud â medrau digidol myfyrwyr a'u defnydd o TGCh yn eu haddysgu, os yw ar gael.

6. Os bydda' i'n anghytuno â'r hyn y mae'r tîm yn ei ddweud yn eu cyfarfod, beth alla' i ei wneud?

Gallwch dynnu sylw'r tîm at unrhyw wybodaeth a thystiolaeth ychwanegol. Er y byddant yn ystyried y wybodaeth hon, efallai na fydd hyn yn cael ei adlewyrchu mewn newid gwerthusiad am y maes hwnnw. Bydd y tîm yn llunio ei farn ei hun.

7. A ellir gofyn i mi adael cyfarfod tîm?

Gall gwrando ar dîm arolygu yn trafod a llunio gwerthusiadau ar eich partneriaeth fod yn heriol, yn enwedig pan nad ydynt yn gytûn â'ch barnau chi, ac efallai y byddwch yn teimlo'n aml bod rhaid i chi ddweud eich dweud. Fodd bynnag, mae angen i chi

gofio nad amddiffyn y bartneriaeth yw rôl yr enwebai, ond cyfeirio'r tîm at dystiolaeth berthnasol a hwyluso'r arolygiad.

Anaml iawn y bydd yr ACof yn gofyn i enwebai adael cyfarfod tîm. Fodd bynnag, os byddwch chi'n ymddwyn mewn ffordd sy'n tarfu ar gynnal yr arolygiad yn esmwyth, er enghraifft herio canfyddiadau'r tîm yn barhaus, yna gall yr ACof ofyn i chi adael y cyfarfod. Cyn i hyn ddigwydd, bydd yr ACof yn eich atgoffa ynglŷn â'r protocol y cytunwyd arno ac yn esbonio eich bod yn camu'r tu allan i delerau'r cytundeb.

8. A oes angen i mi wneud yn siwr bod y tîm yn cael detholiad o lyfrau disgyblion o blith yr holl fyfyrwyr?

Bydd angen i'r tîm arolygu edrych ar sampl o waith myfyrwyr ar gyfer pob rhaglen. Bydd yr ACof yn trafod union natur y sampl gyda chi cyn yr arolygiad, ac yn gwneud trefniadau ar gyfer mynd at ffeiliau electronig.

9. A fydd yr arolygwyr yn cyfarfod â phob un o'r staff?

Mae'n annhebygol y bydd arolygwyr yn cyfarfod â phob un o staff y bartneriaeth, yn enwedig staff AGA yn yr ysgol. Maent yn fwy tebygol o lawer o ddethol sampl ohonynt i gyfarfod â nhw, yn unol â'r angen.

10. A fyddaf i'n gwybod ymlaen llaw pa ysgolion y bydd arolygwyr yn ymweld â nhw?

Byddaf. Bydd yr ACof yn rhoi gwybod i chi pa ysgolion y bydd arolygwyr yn ymweld â nhw, ac mae'n bwysig eich bod yn rhoi gwybod i fentoriaid a myfyrwyr am yr ymweliadau hyn. Cyn y rhan o'r arolygiad yn yr ysgol, bydd ACof yn dewis sampl o fyfyrwyr o restr o'r holl fyfyrwyr ac ysgolion eu profiad ysgol.

11. Fel enwebai, a alla' i weld Ffurflenni'r Tîm Arolygu sy'n cael eu llenwi gan aelodau'r tîm arolygu?

Na allwch, mae'r rhain yn gyfrinachol i'r tîm arolygu.

Rhan 3: Ar ôl yr arolygiad

Ar ôl yr arolygiad, dylech wneud y canlynol:

- mynychu'r cyfarfod cymedroli
- mynychu'r cyfarfod adborth
- cyfrannu at wirio cywirdeb ffeithiol drafft yr adroddiad
- cyfrannu at lenwi'r holiadur ôl-arolygiad (HOA), y bydd y CydAr yn ei anfon atoch ar ôl yr arolygiad
- cymryd rhan lawn mewn dyfeisio'r cynllun gweithredu ar ôl yr arolygiad

Atodiad 1: 'Taith' trwy wythnos yr arolygiad

Taith trwy'r arolygiad: yr arolygiad sydd wedi'i seilio ar raglen

Bydd pob arolygiad yn amrywio yn ôl y rhaglenni a ddarperir, ac amseriad profiadau ysgol terfynol. Bydd maint y tîm yn amrywio yn ôl maint y ddarpariaeth hefyd.

Prynhawn dydd Llun

Bydd bore dydd Llun fel arfer yn cael ei ddefnyddio ar gyfer teithio. Fel arfer, bydd yr arolygydd cofnodol, arolygwyr tîm a'r arolygydd / arolygwyr cymheiriaid yn cyrraedd yr ystafell sylfaen ddiwedd y bore neu o gwmpas amser cinio ar y dydd Llun ar gyfer **cyfarfod tîm cyn yr arolygiad**, a bydd yr enwebai yn mynychu'r cyfarfod hefyd. Os yw'r bartneriaeth yn dymuno, ar ddydd Llun cyntaf yr arolygiad, bydd y cyfarfod hwn yn cynnwys cyflwyniad cyd-destunol gan y bartneriaeth. Bydd y cyflwyniad hwn yn cynnwys trafodaeth am flaenoriaethau'r bartneriaeth ar gyfer gwella.

Ar ôl y cyfarfod, bydd y tîm yn ymgymryd â gweithgarwch arolygu, fel craffu ar waith a dogfennau, ac arsylwi sesiynau a addysgir.

Gweithgarwch arolygu ddydd Mawrth, dydd Mercher a dydd Iau

Yn ystod y cyfnod hwn, bydd y tîm yn arsylwi sesiynau a addysgir (yn yr ysgol ac yn y brifysgol, fel y bo'n briodol), yn siarad â myfyrwyr, yn adolygu gwaith myfyrwyr a thystiolaeth ddogfennol, ac yn cyfarfod ag aelodau staff perthnasol. Efallai y byddwn yn trefnu cyfarfodydd rhithwir i gwrdd â mentoriaid a myfyrwyr os yw hyn yn fwy cyfleus i staff a myfyrwyr na threfnu cyfarfodydd wyneb yn wyneb.

Bob prynhawn, bydd cyfarfod tîm, lle caiff agweddau ar yr arolygiad eu trafod. Mae'r cyfarfodydd hyn yn gyfle i chi gyfrannu at drafodaethau tîm, ond nid i gymryd rhan weithredol ym marnau'r tîm.

Adborth dros dro

Ar fore olaf yr arolygiad sydd wedi'i seilio ar raglen, bydd y tîm yn cyfarfod i drafod a chymedroli eu barnau. Bydd yr ACof yn rhoi adborth ar lafar ar y canfyddiadau sy'n dod i'r amlwg i uwch arweinwyr y bartneriaeth.

Taith trwy'r arolygiad: yr arolygiad yn yr ysgol

Prynhawn dydd Llun

Bydd bore dydd Llun yn cael ei ddefnyddio ar gyfer teithio, fel arfer. Gan amlaf, bydd yr arolygydd cofnodol, yr arolygydd/arolygwyr tîm a'r arolygydd/arolygwyr cymheiriaid yn cyrraedd yr ystafell sylfaen ddiwedd y bore neu o gwmpas amser cinio ddydd Llun ar gyfer cyfarfod tîm cyn yr arolygiad, a bydd yr enwebai yn mynychu'r cyfarfod hefyd. Mewn rhai achosion (oherwydd cyfyngiadau yn yr amserlen, er enghraifft), efallai byddai'n fwy priodol i'r tîm fynd yn syth i'r ysgol i arsylwi myfyrwyr.

Gweithgarwch arolygu ddydd Mawrth, dydd Mercher (a dydd Iau)

Bydd arolygwyr yn ymweld â myfyrwyr i arsylwi eu haddysgu ac adborth y mentor. Ar ddiwrnod olaf y rhan o'r arolygiad yn yr ysgol, bydd y tîm yn cyfarfod i drafod eu canfyddiadau. Eto, mae hyn yn gyfle i chi gyfrannu at drafodaethau'r tîm, ond nid i gymryd rhan weithredol ym marnau'r tîm.

Adborth dros dro

Ar fore olaf yr arolygiad yn yr ysgol, bydd y tîm yn cyfarfod i drafod a chymedroli eu barnau. O gwmpas amser cinio, bydd yr ACof yn rhoi adborth ar lafar ar y canfyddiadau sy'n dod i'r amlwg i uwch arweinwyr y bartneriaeth.

Cyfarfod cymedroli

Yn dilyn cam olaf yr arolygiad, bydd y tîm yn cyfarfod i drafod eu gwerthusiadau drafft o bob maes arolygu. Yn ystod y cyfarfod hwn, byddwch yn cynorthwyo'r tîm trwy ateb unrhyw gwestiynau sydd ganddynt, ac yn gwneud awgrymiadau pan gewch eich annog i wneud hynny. Dyma pryd bydd y tîm yn gwneud gwerthusiad trosfwaol o'r dystiolaeth arolygu, ac er na fyddwch yn cymryd rhan mewn gwerthuso gwaith y bartneriaeth, mae gennych chi rôl bwysig mewn sicrhau bod gan y tîm yr holl dystiolaeth sydd ei hangen arnynt i wneud gwerthusiad.

Adborth Terfynol

Ar ddiwedd **rhan olaf** yr arolygiad, bydd cynrychiolwyr o'r tîm (fel arfer yr ACof a'r dirprwy ACof) yn cyfarfod ag uwch arweinwyr y bartneriaeth i roi adborth ar lafar ar ganfyddiadau'r arolygiad.